

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Köbor Tamás*

Cím: *Pesti kis tükör*

Forrás: *Az Újság*

Bp.

(Hely)

1917 VII/19.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

"1917"

Személy

Helyszám

Pesti KIS TÜKÖR

IRTA KÖBOR TAMÁS.

Nem lehet házasodni Budapesten, mert nincs lakás, nem lehet agglagénynek megmaradni, mert a hónapos szoba irtózatosan drága. Nem lehet a környékbe menni, mert a vonat int bennünket, hogy ne sokat utazzunk, mivel a Pestre begördülő vonatokon egy új háromkodást sem lehet elhelyezni. Mit lehet hát tenni Budapesten? Egy kicsit morfondirozni, a mennyire a papirhiány megengedi.

Van Budapesten egy derék ember, a ki elégedetten dörzsölheti a kezét. Nem mondom meg kicsoda, körül sem írom, éppen csak annyit, hogy nagyon sokáig nem volt mind-egy, hogy hogyan gondolkodik. Ez a derék, nagyszerű ember higgadtan és objektív szivtelenséggel állt szemben az egyének életével s csak az univerzumot nézte. A háborus bajok közepette volt egy gondolata, azt maga elnevezte *snasz-rendszernek*. Snasz galiczia—már-marossziget—terézváros—ferenczvárosi jargon szerint pénzbeli letörtséget jelent. Tehát a komolyan kitűnő, de az egyénekkal szemben objektív szivtelenséggel gondolkodó ur a háborus bajokból való kilábolásul a snasz-rendszert szánta nekünk. Azaz: annyi

terhet kell viselni, hogy a jövedelemben az arány adó és személyes tulajdon között megváltozik. Eddig az adó volt a kisebb perzent, ezentul a személyes használatra megmaradó rész lesz a kisebb. Ennek következményeképpen pedig mindenkinek össze kell magát huznia. A ki hat szobában lakott, férjen el háromban, a háromszobás lakásból tessék átköltözködni egy szobába s az egy szobából tömeglakásba. Ha ily módon egy-két generáció gyakorolja a takarékoság elvét, akkor majd meggazdagodunk ismét annyira, hogy a régi, azaz a mostani életmódhoz visszatérhetünk.

Ismétem, ezt a gondolatot egy talpig derék, dolgához nagyon is értő ember táplálta magában s készült ezt az ország nyakába varrni. S most képzeljék el: *ma* nem lehet házasodni, mert nincs lakás. A lány a szüleinél, a legény ugyancsak otthon él, de együtt, kettőnek új lakás nem akad. Már most a snasz-rendszer azt mondja nekik: hát aztán? Tessék olesóbban adni az igényeket, nem kell két embernek külön lakás, menjen a menyecske az urához lakni, vagy az ura menjen hozzá lakni, hiszen ugyis annyi lesz az adó, hogy okvetetlenül, még háboru- és lakáshiány nélkül is erre fogtok fanyalodni.

Ez a kitűnő gondolkodó és praktikus hirtelen letűnt a szinterről. Tartok tőle, hogy a snasz-rendszert itthagyták nekünk. Nem gondolatnak, nem programnak, nem jövendőül: hanem valóságnak.

Én pedig elborulok a gondolattól, hogy

a pesti embereknek esetleg háboru után ugyanabban a sorban kell lakniok, mint a háboru előtti rendes állapotban. Nem gondolok most a nemzetközi nyomoruságra, a pauperizmus büzodaira, melyek mindenütt szégyenei a civilizációnak s kötelességévé teszik minden jóérzésű embernek a forradalom kultuszát. Gondolok azokra a rétegekre, melyek rajtaülnek a haladás kocsián, s a mikor az emberiség kulturáját emlegetik, hát ezeket értjük alatta. Azokat az embereket, a kik vasárnap más ruhát ölthetnek, a kik színházba, moziba is járnak, újságot olvasnak s az ur megszólításra hallgatnak. Hát fürtelem, a hogy ez az uri osztály lakik. Az ember benyit egy ilyen megolvasott pénzü család három-négyszobás lakásába s elfullad már az előszoba szagától, melyen megérezni, hogy a nyitott ablakon kimegy a tegnap óta itt poshadó levegő s betámolyog rajta a tegnapelőtt óta kint poshadó levegő. S tele van porral, az összezsufolt szekrények ruhadohával, a szomszédos konyha étel- és spájzszagától. Beszéljek a kétszobás lakásról? Az már egyszerűen savanyu az oxigénhiánytól. S beszéljek arról, hogy egy lakásban két, legföljebb három ágy van? S a zenedéből, vagy felsőből hazatérő finyas kis-asszony este az ebédlő divánján találja fekvőhelyét, a bátyja pedig az előszobában nyul el a padlóra tett matráczon? Föltárjam a többgyermekes családok Schöberl-misztériumait?

S beszéljek arról, hogy Budapest egész kulturális és szociális strukturáját ez a lakás-mód teszi tönkre? Hogy innen való a pesti embernek kétéletűsége, az egyik, melyet az otthon ad neki, a másik, melylyel ezt a világ elől rejtegetni igyekszik? Hogy otthon lenni

műveltség előidéző, — ez mind, mind, mind lakáskérdés, és ha éppen szorongatnak, hogy a pesti erkölcs fejlettebb-e a más városbelinél, hát azt kell mondanom, hogy ez is lakáskérdés. S a ki nem hiszi ezt el, hát gondolja el, hogy éppen most az emberek nem házasodnak azért, mert lakáskérdés.

a pesti embernek kényszerűség és otthon nem lenni megváltás? A kávéházi asztaltársaságok, az utcái lebzselés, a moziban való meghuzódás, a ruházkodási flancz, — a kételkedés mindenben, mert érzi, hogy benne is kételkedetik mindenki, a művészet hatásának kontrasztja azzal, a mit az élet neki teljességül nyújt, — a mindennapos élet ordinárságának felülkerekedése a finomító hatásokon, miket a